

Оборотні матеріальні активи як об'єкт наукового дослідження: бібліометричний аналіз

У статті розглянуто бібліографії публікацій вітчизняних та зарубіжних видань, пов'язаних з обліком матеріальних оборотних активів за період з 2000 по 2013 рік, та проаналізовано їх за інформаційними ознаками, хронологією та місцем публікації.

Ключові слова: облік, активи, оборотні матеріальні активи, запаси.

Оборотные материальные активы как объект научного исследования: библиометрический анализ

В статье рассмотрены библиографии публикаций отечественных и зарубежных печатных трудов, связанных с учетом материальных оборотных активов за период с 2000 по 2013 год, и проанализированы по информационным признакам, хронологии и месту публикации.

Ключевые слова: учет, активы, оборотные материальные активы, запасы.

In the article the Bibliography of publications domestic and foreign publications related to the accounting of material circulating assets for the period from 2000 to 2013 and analyses them by the informational signs, chronology and place of publication.

Keywords: accounting, assets, current tangible assets, inventories.

Постановка проблеми. Процес наукових досліджень вимагає відповідного забезпечення. Основним видом забезпечення процесу наукових досліджень є інформаційне, тобто сукупність одиниць інформації та способів пошуку, обробки, нагромадження, збереження систематизації та узагальнення з метою використання в процесі наукового дослідження. В силу національних економічних, науково-технологічних, ресурсних та багатьох інших особливостей України, відмінних від інших країн, реалізація вказаних заходів обумовлює актуальність дослідження наявної в Україні науково обґрунтованої методологічно-методичної бази для їх впровадження [1].

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблемам методики, теоретичного та практичного обґрунтування необхідності формування, використання та контролю оборотних матеріальних активів присвятили наукові дослідження вітчизняні вчені та науковці Ф.Ф. Бутинець, Л.М. Кіндрацька, В.М. Пархоменко, В.В. Сопко, О.А. Зоріна та зарубіжні вчені Б.І. Валуєв, В.Ф. Палій, Я.В. Соколов.

Аналіз масиву публікацій у фахових виданнях і захищених дисертацій дозволяє оцінити динаміку та сучасний стан зацікавленості науковців у питаннях вдосконалення обліку та аналізу, контролю оборотних матеріальних активів та управління ними на підприємстві, розкрити сфери досліджень, які становлять значний науковий інтерес, виявити перспективи та пріоритетні напрями наукової діяльності.

При проведенні аналізу головна увага зосередилась на таких характеристиках наукових праць, як кількість, динаміка, галузева приналежність, проблематика.

Мета статті полягає у фактичному дослідженні бібліографічних описів наявних фахових періодичних і наукових друкованих видань українських та іноземних вчених на основі матеріалів електронного каталогу Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Виклад основного матеріалу. Необхідною умовою підтримки безперервності кругообігу є постійна наявність ма-

теріальних оборотних активів. Це забезпечується за рахунок їх придбання.

Питання, пов'язані з обліком матеріальних оборотних активів, розглянуті у працях науковців К.Л. Багрія, Ю. Бакун, О.В. Данілочкіна, В.О. Голод, Ю. Єгорова, К.В. Поповича, Г.О. Роганова, М.С. Самко, а проблеми придбання даного об'єкта розглядалися науковцями І. Буфатіною, Р. Грачовим, А. Дмитрівим, І. Лобзем, В. Пантелєєвим, А. Харитоновим.

Графічно проблемні питання оборотних матеріальних активів можна представити таким чином (рис. 1).

Проаналізувавши публікації вітчизняних видань, слід зазначити, що при розгляді оборотних матеріальних активів автори досліджують різноманітні питання: найбільшу питому вагу займають актуальні проблеми організації та ведення обліку запасів та їх вирішення, вибуття запасів, оцінка запасів, сутність та класифікація запасів, нормативне регулювання та документування запасів, а також надходження запасів та витрати на їх придбання, в свою чергу, найменшу – податковий облік запасів.

Однак, незважаючи на достатню кількість публікацій з питань оборотних матеріальних активів, питання щодо обліку придбання та оцінки лишаються відкритими.

З метою виявлення особливостей та стану висвітлення питань, пов'язаних з оборотними матеріальними активами, нами проаналізовано наукові праці з даної тематики в наукових виданнях.

Аналіз таких публікацій у розрізі назв та питань, що розглядалися, наведений в табл. 1.

Було виявлено, що питання запасів як складової частини оборотних матеріальних активів піднімали в 92 українських виданнях, у тому числі періодичних, фахових та збірниках наукових праць.

Відповідно із визначеними часовими періодами можна виявити, що в період з 2000 по 2008 рік було опубліковано лише 20 статей. Це може бути пов'язане з тим, що на той пе-

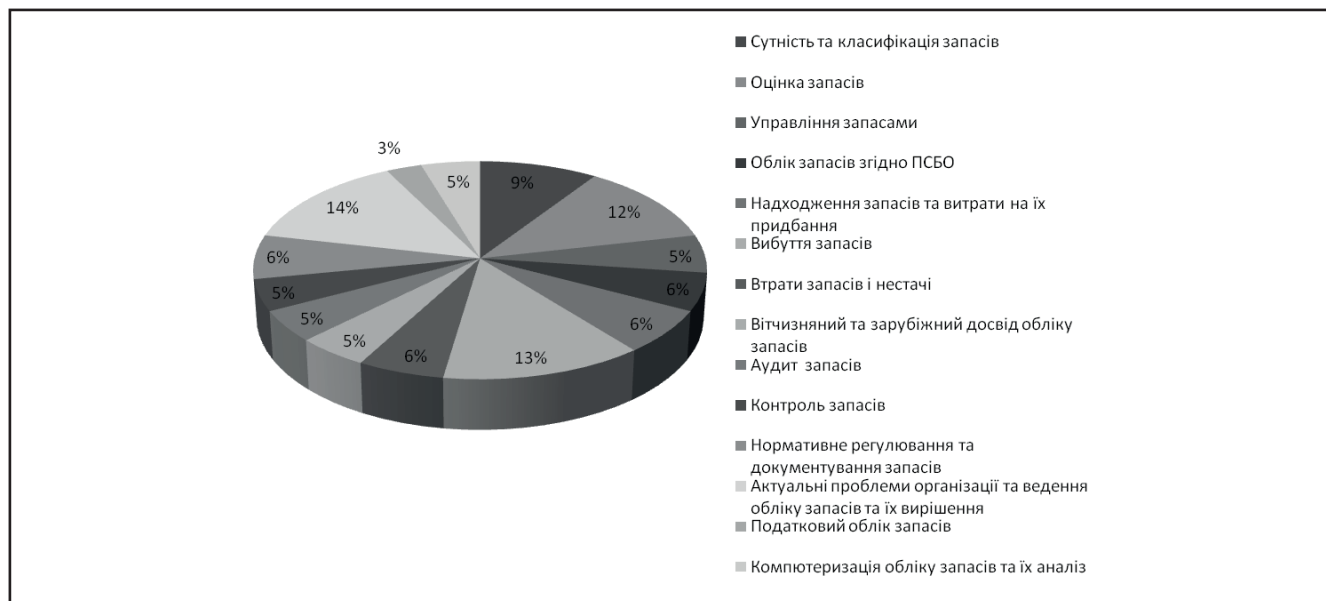

Рисунок 1. Проблемні питання, які піднімаються в періодичних виданнях з обліку оборотних матеріальних активів
 Джерело: складено автором на основі [2].

Таблиця 1. Наявність публікацій за ключовим словом «запаси» станом на 01.04.2014

Видання	Роки			Разом
	2000–2008	2009–2010	2011–2014	
1	2	3	4	5
Аграрний вісник Причорномор'я		2		2
Актуальні проблеми економіки			1	1
Баланс	1	3	1	5
Бухгалтерія	1	6		7
Бухгалтерія. Податки. Бізнес		1		1
Бухгалтерський облік, аналіз та аудит	1	2	1	4
Все про бухгалтерський облік		4	2	6
Вісник ЖДТУ	2	1	5	8
Вісник Луцького національного технічного університету		1		1
Вісник Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана	1	1		2
Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва			1	1
Вісник Національного університету «львівська політехніка»		1		1
Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва			1	1
Вісник Національного університету «львівська політехніка»		1		1
Вісник Хмельницького національного університету		1		1
Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова			1	1
Вісник Університету банківської справи Національного банку України			2	2
Головбух	1	2		3
Галицький економічний вісник			1	1
Дебет – Кредит	11	2	1	14
Збірник наукових праць ДЕТУТ			2	2
Збірник матеріалів II Міжнародної науково–практичної конференції			1	1
Збірник наукових праць Буковинського університету		1		1
Інноваційна економіка			1	1
Економічний форум		–	1	1
Економічний простір		1		1
Економіка підприємства			1	1
Економічний аналіз. Збірник наукових праць		1		1
Економічний часопис XXI			1	1
Економіка Криму	–	1	–	1
Економічний вісник університету (Переяслав–Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди)			1	1
Економіка підприємства			1	1
Економічний аналіз. Збірник наукових праць		1		1
Економічний часопис XXI			1	1
Економіка промисловості			1	1
Менеджмент: теорія і практика			2	2
Міжнародна наукова конференція	2		1	3
Облік і фінанси,			1	1
Податки та бухгалтерський облік		1		1
Сталий розвиток економіки			2	2
Управління розвитком	–	1	7	8
Фінанси, облік і аудит	–		1	1
Разом	20	33	39	92

Джерело: складено автором на основі [2].

ріод, обліку виробничих запасів не приділялася значна увага, хоча і виробничі запаси завжди займали суттєву частку активів підприємства. В період з 2002 по 2008 рік автори опублікували свої роботи в таких виданнях, як «Баланс», «Бухгалтерія», «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит», «Вісник Житомирського державного технологічного університету», «Вісник Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана», «Головбух», «Дебет–Кредит».

Але в період з 2009 по 2010 рік виробничі запаси набувають своєї актуальності. Так, за цей період опубліковано 33 наукові статті. Найбільша кількість публікацій здійснена в таких наукових виданнях, як «Бухгалтерія» – 6 наукові статті, «Все про бухгалтерський облік» – 4 наукові статті, «Баланс» – 3 наукових статей, «Дебет–Кредит» – 2 наукові статті та інших публікаціях. Науковці у своїх публікаціях все більше звертають увагу до питань аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду обліку виробничих запасів, усе більше уваги приділяється управлінню запасами підприємств, також піднімається питання придбання виробничих запасів.

За останні три роки маємо 39 публікацій за ключовим поняттям «виробничі запаси». Найбільш активно дане питання розглядалося в таких журналах, як «Сталий розвиток економіки», «Всеукраїнський науково–виробничий журнал», «Управління розвитком», «Фінанси, облік і аудит», «Актуальні проблеми економіки».

Отже, виходячи з проведеного кількісного аналізу опублікованих наукових статей за ключовим поняттям «виробничі запаси» в розрізі назв видань та часових рамок, можна стверджувати, що дана тематика досліджень є досить ак-

туальною серед науковців і з кожним роком її актуальність зростає швидкими темпами.

Також здійснено дослідження та проведено аналіз авторефератів України і Російської Федерації для систематизації досліджень.

Україна. В табл. 2 відображено результати групування дисертаційних досліджень за напрямками та відповідними спеціальностями.

Відповідно до табл. 2 в економічному напрямі за спеціальностями гроші, фінанси і кредит, математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці, економіко–математичне моделювання захищено по одній дисертації. Зокрема, за спеціальністю 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» з питань виробничих запасів Н.В. Ізмайловою було захищено дисертацію на тему «Управління оборотними активами підприємств». За спеціальністю 08.00.11 «Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці» з питань запасів О.С. Косенком було захищено дисертацію на тему «Моделювання системи управління виробничими запасами на основі нечітких множин». За спеціальністю 08.03.02 «Економіко–математичне моделювання» з питань виробничих запасів І.В. Федосовою було захищено дисертацію на тему «Моделі управління запасами у логістичних системах».

За спеціальністю 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» захищено дві дисертації. Зокрема, Л.Г. Соляник було захищено дисертацію на тему «Управління оборотними активами та джерелами їх фінансування на промисловому підприємстві», а також О.В. Лиса було захищено дисертацію на тему «Управління оборотними коштами підприємства».

Таблиця 2. Групування дисертаційних досліджень з питань складського обліку виробничих запасів в Україні в розрізі спеціальностей

№ з/п	Спеціальність	Кількість авторефератів	Питома вага	Автори
1	2	3	4	5
Економічні науки				
1	08.00.04 економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)	6	14,29	Череп О.Г., Дроботя Я.А., Лиса О.В., Юрчишена Л.В., Киба Л.М., Бугай А.В.
2	08.00.08 Гроші, фінанси і кредит	1	2,38	Ізмайлова Н.В.
3	08.00.09 Бухгалтерський облік, аналіз та аудит	9	21,43	Басенко О.В., Марущак Л.І., Карабаза І.А., Любезна І.В., Михалевич С.Г., Чук О.В., Полянська О.А., Тичук З.Д., Андрос С.В.
4	08.00.11 Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці	1	2,38	Косенко О.С.
5	08.03.02 Економіко–математичне моделювання	1	2,38	Федосова І.В.
6	08.04.01 Фінанси, грошовий обіг і кредит	2	4,76	Соляник Л.Г., Лиса О.В.
7	08.06.01 Економіка, організація та управління підприємствами	3	7,14	Бондарєва І.О., Савон Р.Л., Погореленко Н.П.
8	08.06.04 Бухгалтерський облік, аналіз і аудит	19	45,24	Драч С.В., Тарасова Т.О., Занько Б.М., Бакун Ю.В., Кундеус О.М., Фуад Сулейман Махмуд Аль Фасфус, Хмелевський С.М., Поплюйко А.М., Сайко О.В., Замула І.В., Приймачок О.М., Зоріна О.А., Афанас'єва І.І., Домбровська Н.Р., Сікора І.А., Хоменко Н.В., Мурашко О.В., Познаховський В.А.
Всього		44	100	–

Джерело: складено автором на основі [2].

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

За спеціальністю 08.06.01 «Економіка, організація та управління підприємствами» захищено три дисертації, їхня питома вага від загальної кількості становить 7,14%. У цьому напрямі працювали І.О. Бондарева («Управління виробничими запасами на підприємстві»), Р.Л. Савон («Формування системи управління виробничими запасами великого машинобудівного підприємства»), Н.П. Погореленко («Ефективність використання обігових коштів у виробничих запасах промислових підприємств»).

За спеціальністю 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» захищено шість дисертацій, їхня питома вага становить 14,29% від їх загальної кількості. В даному напрямі працювали О.Г. Череп («Логістичний підхід до управління матеріально-технічними запасами підприємств машинобудування»), Я.А. Дроботя («Управління логістикою матеріальних запасів аграрних підприємств»), О.В. Лиса («Управління оборотним капіталом промислових підприємств»), Л.В. Юрчишена («Управління формуванням виробничих запасів підприємств харчової промисловості»), Л.М. Киба («Управління виробничими запасами підприємств сфери видобування та транспортування природного газу»), А.В. Бугай («Формування та ефективне використання оборотних коштів на машинобудівних підприємствах»).

Багато авторів захищали дисертації за спеціальністю 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит», їхня кількість становить 21,43% від їх загальної кількості. Серед них О.В. Басенко («Облік і аудит запасів та аналіз ефективності їх використання»), Л.І. Марущак («Облік і оперативний контроль виробничих запасів в нафтопереробних комплексах»), І.А. Карабаза («Облік і аналіз виробничих запасів (на прикладі гірничо-збагачувальних підприємств»)), І.В. Любезна («Облік і внутрішньогосподарський контроль матеріальних запасів»), С.Г. Михалевич («Облік і внутрішньогосподарський контроль виробничих запасів: теорія і практика»), О.А. Полянська («Управлінський облік товарних запасів, витрат, доходів і фінансових результатів операційної діяльності підприємств гуртової торгівлі»), З.Д. Тичук («Облік виробничих запасів у сільськогосподарських підприємствах»), С.В. Андрос («Облік і аналіз виробничих запасів на підприємствах кондитерської галузі України»), О.В. Чук («Облік та аналіз використання виробничих запасів олійно-жирових підприємств»).

За спеціальністю 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит» захищено найбільша кількість робіт серед економічних наук, а саме 19, що становить 45,24% питомої ваги від їх загальної кількості. В даному напрямі працювали С.В. Драч («Економічний аналіз виробничих запасів підприємств (на прикладі м'ясокомбінатів України»)), Т.О. Тарасова («Організаційно-методичні аспекти обліку і аналізу товароруху в підприємствах роздрібно-торгівлі»), Б.М. Занько («Облік, аналіз та аудит товарних запасів на підприємствах торгівлі»), Ю.В. Бакун («Облік, аналіз та аудит запасів на підприємствах торгівлі»), О.М. Кундеус («Облік та аналіз використання виробничих запасів: сучасний стан і перспективи розвитку»), Фуад Сулейман Махмуд АльФасфус («Облік і аудит запасів: світова практика та особливості в Україні»), С.М. Хмелевський («Облік і внутрішній аудит матеріальних запасів (на матеріалах підприємств хлібопекарної галузі промисловості»)), А.М. Поплюйко («Облік і аналіз використання виробничих запасів (на прикладі підприємств

машинобудування Полтавської області»)), О.В. Сайко («Облік і контроль виробничих запасів (на прикладі підприємств молокопереробної промисловості України»)), І.В. Замула («Облік і контроль операцій з добривами у с/г підприємствах: еколого-управлінський аспект»), О.М. Приймачок («Облік виробничих запасів і аналіз ефективності їх використання (на прикладі підприємств хлібопекарської промисловості Київської області»)), В.А. Познаховський («Облік та аналіз оборотних активів господарських товариств»)), О.А. Зоріна («Фінансовий облік та внутрішній аудит товарних запасів в оптовій торгівлі України»), І.І. Афанасьєва («Облік та контроль виробничих запасів (на матеріалах підприємств хлібопекарного виробництва»)), Н.Р. Домбровська («Управлінський облік витрат виробництва (на прикладі підприємств із заготівлі та переробки зерна»)), Н.В. Хоменко («Методика фінансового та управлінського обліку товарних запасів у госпрозрахункових відособлених підрозділах споживчої кооперації»)), О.В. Мурашко («Облік і контролю матеріальних запасів (на матеріалах підприємств хлібопекарної промисловості»)), І.А. Сікора («Облік, економічний аналіз і аудит формування та використання оборотних активів»)), О.В. Гринавцева («Облік і аудит готової продукції та її фінансових результатів від реалізації (на прикладі малих металопереробних підприємств України»)).

Отже, проведений кількісний аналіз дисертаційних досліджень в розрізі спеціальностей вказує на те, що виробничі запаси, як об'єкт дослідження, викликають інтерес багатьох науковців з такої галузі знань як економічні науки. В сфері економічних наук, основна увага була приділена дослідженню підходів до управління та організації виробничих запасів на підприємствах.

На рис. 2 показано результати аналізу динаміки, який дасть можливість визначити активність досліджень в певний часовий проміжок, а також визначити фактори, які обумовили дану активність зважаючи на певні часові рамки.

Результати аналізу вказують на чіткі тенденції збільшення кількості досліджень проблематики виробничих запасів у 2003, 2005, 2006 та 2009 роки, що аналізуються. Інша кількість майже рівномірно розподіляється протягом всього проміжку часу та коливається від 0 до 5 захищених робіт в рік. Так, в 1999, 2000 та 2007 роках в напрямі виробничі запаси дослідження взагалі не проводилися, а найбільша кількість досліджень виконані в 2006 та 2009 роках та були присвячені управлінню оборотними активами, обліку та аналізу виробничих запасів, їх внутрішньогосподарському контролю, формуванню та ефективному використанню оборотних коштів.

Також здійснено аналіз дисертаційних досліджень з питань виробничих запасів у розрізі наукових ступенів (табл. 3).

Дані вибірки, що систематизовані у табл. 3, вказують на відсутність дисертаційних робіт, присвячених дослідженню виробничих запасів в Україні на здобуття ступеня доктора наук, що свідчить про недостатність розкриття проблеми та відсутності в періоді, що аналізується, суттєвих наукових надбань та впроваджень з даного питання.

Російська Федерація (РФ). Аналіз дисертаційних досліджень, присвячених питанням виробничих запасів, відображених у табл. 4, відповідно шляхом їх групування за науками та спеціальностями, що виділені Вищою атестаційною комісією РФ.

Виходячи з даних табл. 4 дисертаційні роботи з питань виробничих запасів у РФ виконувалися за різними спеціаль-

Рисунок 2. Аналіз дисертаційних досліджень з проблем, пов'язаних з виробничими запасами за роками захисту (Україна)

Джерело: розроблено на основі [2].

Таблиця 3. Аналіз дисертаційних досліджень з питань виробничих запасів у розрізі наукових ступенів, захищених в Україні

Ступінь	Кількість	Частка, %	Автори
1	2	3	4
Економічні науки			
К.е.н.	44	100	Череп О.Г., Дроботя Я. А., Лиса О.В., Юрчишена Л.В., Киба Л.М., Бугай А.В., Ізмайлова Н.В., Басенко О.В., Маруцак Л.І., Карабаза І.А., Любезна І.В., Михалевич С.Г., Полянська О.А., Тичук З.Д., Андрос С.В., Чук О.В., Косенко О.С., Федосова І.В., Соляник Л.Г., Лиса О.В., Бондарева І.О., Савон Р.Л., Погореленко Н.П., Драч С.В., Тарасова Т.О., Занько Б.М., Бакун Ю.В., Кундеус О.М., Фуад Сулейман Махмуд Аль Фасфус, Хмелевський С.М.,
			Поплюйко А.М., Сайко О.В., Замула І.В., Приймачок О.М., Познаховський В.А., Зоріна О.А., Афанас'єва І.І., Домбровська Н.Р., Хоменко Н.В., Мурашко О.В., Сікора І.А., Гринавцева О.В.
Всього	44	100	–

Таблиця 4. Групування дисертаційних досліджень з питань виробничих запасів у Російській Федерації в розрізі спеціальностей

№ з/п	Спеціальність	Кількість авторефератів	Питома вага	Автори
1	2	3	4	5
Економічні науки				
1	08.00.05 Економіка та управління народним господарством (економіка, організація і управління підприємствами, галузями, комплексами: сфера послуг)	18	49	Зайнутдонова Т.К., Попова Л.В., Ветров О.С., Хворов О.В., Шеллигов О.В., Волков О.В., Каурова О.В., Новікова Н.Г., Щеголев В.М., Лимонов А.А., Переходнова Л.В., Ізводков М.В., Таранов О.В., Балашова Н.Н., Лукинський В.В., Поскоцинов І.Е., Федоров А.О., Курочкина Л.П.
2	08.00.12 Бухгалтерський облік, статистика	17	46	Кретов О.О., Кудинова О.В., Пономарьова О.В., Ханенко М.Є., Невтєєва О.О., Арбуханова М.М., Кужим Ф.О., Гудкова О.В., Фед'я К.С., Горшкова І.М., Костенко О.П., Ткаченко Г.В., Юсуфов Н.А., Ровенських В.А., Романов С.О.,
3	08.00.13 Математичні та інструментальні методи економіки	2	5	Ельдєєва О.Б., Щербаківа Н.В., Пипир В.К., Вегера А.В.
Разом		37	100	–

ностями, а в ряді випадків на перетині спеціальностей, що пов'язано з обраним об'єктом та предметом дослідження, в напрямках тільки економічних.

Усі дисертаційні роботи виконані за економічними науками. Найбільше дисертаційних досліджень було виконано у межах спеціальності 08.00.05 «Економіка і управління народним господарством (економіка, організація і управління підприємствами, галузями, комплексами сфери послуг)», а саме 18 робіт, що становить 49% від загальної кількості захищених робіт. У даній спеціальності розглядалися пи-

тання, пов'язані з управлінням запасів, обліком виробничих запасів, удосконаленням нормування виробничих запасів, розвитком підприємницької діяльності в сфері формування та використання виробничих запасів.

Велика кількість робіт була написана за спеціальністю 08.00.12 «Бухгалтерський облік, статистика», а саме 17 робіт, що становить 46% від загальної кількості захищених робіт.

За спеціальністю 08.00.13 «Математичні та інструментальні методи економіки» було захищено дві дисертаційні роботи, які становлять 5% від загальної кількості захищених робіт. У цьому

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

напрямі працювали В.К. Пипир «Управління запасами в багаторівневих системах постачання (на прикладі Госкомсільгосптехніки Латвійської РСР)», А.В. Вегера «Моделювання логістичної мережі управління запасами виробничої організації».

Виходячи зі здійсненого аналізу дисертацій у межах виділених спеціальностей можемо стверджувати, що питання виробничих запасів є актуальним.

Наступним етапом є вивчення динаміки виконаних дисертаційних досліджень у Російській Федерації. Результати такого аналізу представлені на рис. 3.

За даними рис. 3 аналізуємо динаміку захисту дисертацій на здобуття ступеня кандидата та доктора наук з 1984 по 2011 рік. Уся кількість майже рівномірно розподіляється протягом всього проміжку часу та коливається від 0 до 5 захищених робіт у рік.

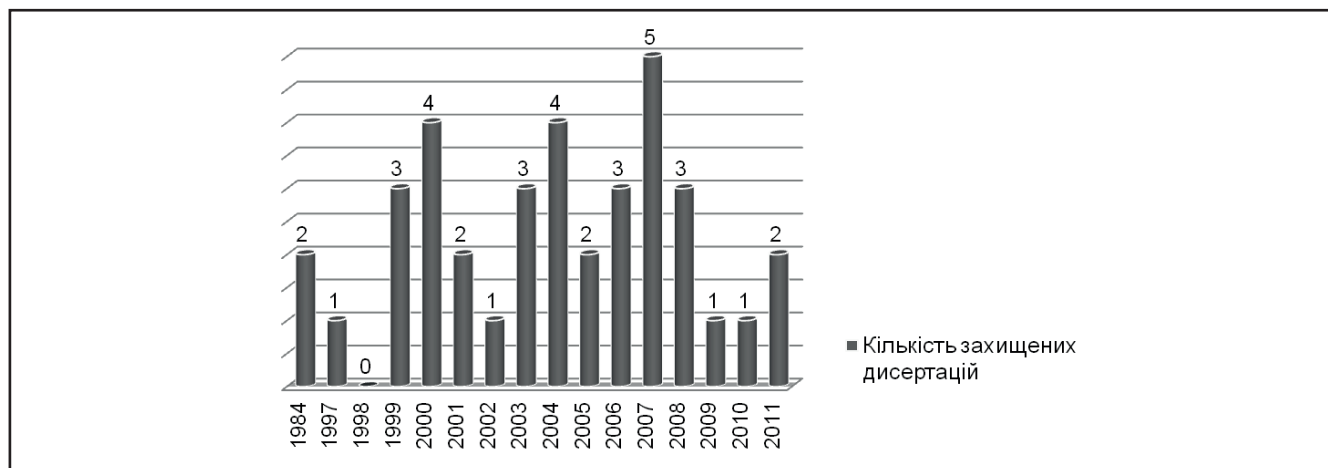

Рисунок 3. Аналіз дисертаційних досліджень з проблем, пов'язаних із запасами, за роками захисту (Російська Федерація)

Джерело: на основі [4].

Таблиця 5. Географія дисертаційних досліджень, захищених у період 1998–2011 років, на здобуття ступеня кандидата і доктора наук з питань виробничих запасів, за даними Російської державної бібліотеки

№ з/п	Місто	Кількість	Частка
1	2	3	4
Російська Федерація			
1	Москва	10	12,65
2	Санкт-Петербург	4	5,05
3	Волгоград	4	5,05
4	Саратов	3	3,8
5	Воронеж	1	1,27
6	Оренбург	1	1,27
7	Новосибірськ	1	1,27
8	Орел	1	1,27
9	Ставрополь	1	1,27
10	Ульяновськ	1	1,27
11	Челябінськ	1	1,27
12	Самара	1	1,27
13	Белгород	1	1,27
14	Брянськ	1	1,27
15	Н-Новгород	1	1,27
16	Кострома	1	1,27
17	Йошкар-Ола	1	1,27
18	Махачкала	1	1,27
19	Краснодар	1	1,27
Латвія			
20	Рига	1	1,27
Україна			
21	Київ	22	27,85
22	Донецьк	5	6,31
23	Тернопіль	4	5,05
24	Харків	3	3,8
25	Львів	2	2,52
26	Запоріжжя	2	2,52
27	Полтава	1	1,27
28	Маріуполь	1	1,27
29	Дніпропетровськ	1	1,27
30	Івано-Франківськ	1	1,27
Разом		79	100

Найбільша кількість робіт було захищено в 2007 році – 5 наукових робіт. У 2011 році захищено лише дві роботи, проте вважаємо, що така кількість пов'язана з неповним формуванням електронного каталогу дисертацій за 2011 рік. Тобто, незважаючи на те що у 2009, 2010–2011 роках кількість проведених досліджень дещо знизилася в порівнянні з періодом 2006–2008 років, дане питання і досі залишається актуальним.

Наступним етапом бібліометричного аналізу є географія захисту дисертацій (табл. 5).

У табл. 5 систематизовано дані Російської державної бібліотеки щодо дисертаційних робіт з питань запасів за містами захисту. Так, протягом 1984–2011 років дисертаційні роботи були захищені в 19 містах Російської Федерації, одному місті Латвії, а також існують дані по роботах, виконаних у 10 містах України. Оскільки нас цікавить стан дослідження питань, пов'язаних із запасами в Російській Федерації, пропонуємо зупинитися більш детально саме на російських містах.

Отже, дані аналізу вказують на існування відповідних наукових центрів. Проте необхідно врахувати те, що на обсяг захищених дисертацій впливає галузева спрямованість певної області (регіону), а також кількість вищих навчальних закла-

дів. Тому, зважаючи на ці фактори, можна виділити три найбільших міста РФ, що можна вважати центрами розвитку науки, та таких, в яких значну увагу приділяють дослідженню питань, пов'язаних із запасами (рис. 4).

Аналізуючи дані рис. 4, найбільшими науковими центрами є Москва, на яку припадає 12,65% дисертаційних досліджень, в яких розглядалися проблеми запасів, а також Санкт-Петербург (5,05%), Волгоград (5,05%) та Саратов (3,8%).

На наступному етапі бібліометричного аналізу проаналізуємо тематику дисертаційних досліджень, що пов'язані із запасами, які виявилися найактуальнішими серед науковців України та Російської Федерації. Результати такого аналізу висвітлені в табл. 6.

З табл. 6 видно, що найбільша кількість наукових робіт як в Україні, так і в Російській Федерації було присвячено проблемам управління виробничими запасами. За даною проблематикою було захищено 25 робіт, що становить 31,65 % від загальної кількості.

Також серед дисертаційних робіт найбільшої актуальності набуло питання, пов'язане з обліком та аналізом використання виробничих запасів. Даній проблематиці у РФ та Україні присвячено 12 робіт (15,2%).

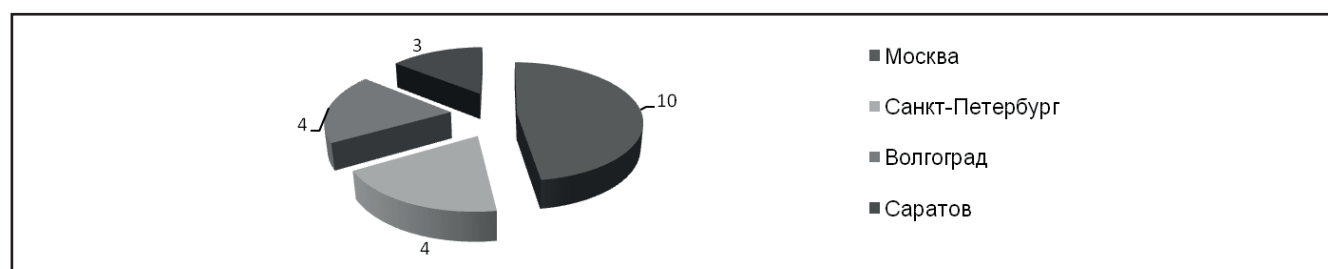

Рисунок 4. Географія захисту дисертаційних досліджень, захищених у Російській Федерації в 1998–2011 роках, на здобуття ступеня кандидата і доктора наук з питань запасів за виділеними найбільшими науковими центрами
Джерело: розроблено на основі [4].

Таблиця 6. Групування дисертаційних досліджень в Україні та Російській Федерації з питань виробничих запасів за проблематикою досліджень, що розглядалися науковцями *

№ з/п	Питання, що досліджуються	Кількість авторефератів		Загальна кількість, шт.	Питома вага, %
		Україна	РФ		
1	2	3	4	5	6
1	Економічний аналіз виробничих запасів	1	–	1	1,27
2	Облік, аналіз та аудит товарних запасів	3	–	3	3,7
3	Облік, аналіз та аудит запасів	3	–	3	3,7
4	Облік та аналіз використання виробничих запасів	6	6	12	15,2
5	Облік і аудит запасів	1	–	1	1,27
6	Управління виробничими запасами	6	19	25	31,65
7	Облік і контроль виробничих запасів	8	5	13	16,46
8	Обліку і аналізу товароруху	1	–	1	1,27
9	Облік та аналіз оборотних активів	2	–	2	2,53
10	Управлінський облік витрат виробництва	1	2	3	3,7
11	Управління оборотними активами	5	–	5	6,33
12	Управлінський облік товарних запасів	3	–	3	3,7
13	Облік і аудит готової продукції	1	–	1	1,27
14	Ефективність використання обігових коштів у виробничих запасах	1	–	1	1,27
15	Облік інвентаризації	–	4	4	5,05
16	Удосконалення нормування виробничих запасів	–	1	1	1,27
Разом		42	37	79	100

Джерело: розроблено на основі [2, 4].

У 13 роботах, що становлять 16,46% питомої ваги, науковцями РФ досліджувалися питання, пов'язані з обліком і контролем виробничих запасів, вісім робіт з яких захищені в Україні.

Проблемам управління оборотними активами присвячено п'ять дисертацій (6,33%), усі п'ять робіт захищені в Україні.

Актуальними напрямками дослідження виробничих запасів також є проблеми, пов'язані з обліком інвентаризації (4 роботи), обліком, аналізом та аудитом товарних запасів (3 роботи), обліком, аналізом та аудитом запасів (3 роботи), управлінським обліком витрат виробництва (3 роботи), управлінським обліком товарних запасів (3 роботи).

Висновки

Проаналізувавши дисертаційні дослідження за ключовим поняттям «запаси», виконані та захищені науковцями в Україні та Російській Федерації на здобуття ступеня кандидата та доктора наук, можемо зробити висновок, що питання запасів як складової частини оборотних матеріальних активів протягом досліджуваного періоду були та залишаються

актуальними, про що свідчить широкий спектр напрямів дослідження та їх кількість.

Список використаних джерел

1. Постанова Верховної Ради України від 21.10.2010 №2632-VI «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізації них викликів» // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №11. – С. 72.

2. Офіційний сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського у мережі Інтернет. Система пошуку в електронному каталозі – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/cgibis_64.exe?..

3. Колумбет О.П. Бухгалтерський облік, аналіз і контроль оборотних матеріальних активів: методологія і організація. – Монографія / О.П. Колумбет. – К.: ЦП «Компринт», 2014. – 442 с.

4. Официальный сайт Российской государственной библиотеки в сети Интернет. Система поиска в электронном каталоге – [Электрон. ресурс]. – Режим доступу: www.rsl.ru

І.Л. КРЕЩЕНКО,
аспірант, НДЕІ Мінекономрозвитку і торгівлі України

Планування діяльності органів влади – головних розпорядників бюджетних коштів

У статті автором відповідно до чинного законодавства розглядається потенційний зміст окремих розділів плану діяльності органів центральної виконавчої влади – розпорядників бюджетних коштів. Сформульовані пропозиції щодо оцінки якісних параметрів плану їхньої діяльності. Запропоновано використання системи показників ефективності виробничої діяльності підприємств, які користуються різними формами державного сприяння у сфері управління певного міністерства чи іншого органу центральної виконавчої влади.

Ключові слова: центральні органи виконавчої влади, державне стратегічне планування, показники результативності діяльності, плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів.

І.Л. КРЕЩЕНКО,
аспірант, НИЗІ Минэкономразвития и торговли Украины

Планирование деятельности органов власти – главных распорядителей бюджетных средств

В статье автором согласно действующему законодательству рассматривается потенциальное содержание отдельных разделов плана деятельности органов центральной исполнительной власти – распорядителей бюджетных средств. Сформулированы предложения по оценке качественных параметров плана их деятельности. Предложено использование системы показателей эффективности производственной деятельности предприятий, пользующихся различными формами государственного содействия в сфере управления определенного министерства или иного органа центральной исполнительной власти.

Ключевые слова: центральные органы исполнительной власти, государственное стратегическое планирование, показатели результативности деятельности, планы деятельности главных распорядителей бюджетных средств.

І.Л. KRESHCHENKO,
postgraduate, NDEI

Activity planning authorities – key spending units

In the article the author, under current legislation, is considered a potential content of certain sections of the plan of government agencies – spending funds. The suggestions on assessment of qualitative parameters of their plan. The use of the system performance of production activities of enterprises that use various forms of state assistance in the management of a particular ministry or other central executive authorities.

Keywords: central authorities, public strategic planning, indicators of activity plans of key spending units.

Постановка проблеми. Економічна політика формується державою через систему законодавчої і виконавчої влади і реалізується через діяльність центральних органів вико-

навчої влади – головних розпорядників бюджетних коштів. Соціально-економічні результати їхньої діяльності напряму залежать від якості планування і організації їх роботи.